

Sygn. akt III AUa 450/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Iwona Szybka

Sędziowie: SSA Janina Kacprzak

SSA Anna Rodak (spr.)

Protokolant: sekretarz sądowy Małgorzata Matusiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 listopada 2016 r. w Ł.

sprawy **P. F. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę

na skutek apelacji P. F. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 4 lutego 2016 r. sygn. akt VIII U 3358/14

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 450/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 sierpnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ustalił kapitał początkowy P. F. (1) na dzień 1 stycznia 1999 roku. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz wskaźnika wysokości tej podstawy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od dnia 1 stycznia 1973 roku do dnia 31 grudnia 1986 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 105,42 %, co zostało pomnożone przez kwotę bazową w wysokości 1.220,89 zł, w związku z czym podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła 1287,06 zł. Przyjęto łącznie 23 lata, 8 miesięcy i 6 dni, tj. 284 miesiące okresów składkowych oraz 8 miesięcy i 28 dni, tj. 8 miesięcy okresów nieskładkowych. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 74,72 %. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osoby w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy. W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniosła 129.793,18 zł. Organ rentowy do ustalenia wartości kapitału początkowego nie uwzględnił okresu nauki zawodu w (...) KWK (...) od 1 września 1970 r. do 31 maja 1973 r. bowiem uczniowie, którzy odbywali praktyki na zasadzie umów zawartych między szkołą a zakładem pracy nie mieli uprawnień pracowniczych. Okresy tak odbywanych praktyk nie są okresami składkowymi ani też składkowymi. Dostarczone przez wnioskodawcę zaświadczenie zostało wydane przez szkołę a nie przez zakład pracy, który mógł z młodocianym pracownikiem zawrzeć umowę o przyuczenie zawodowe, naukę zawodu, przyuczenie do określonej pracy, odbycie stażu wstępnego. Jedynie umowa zawarta przez zakład pracy z młodocianym pracownikiem rodziła skutki ubezpieczenia społecznego.

Decyzją z dnia 26 sierpnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił P. F. (1) prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż wnioskodawca nie spełnia warunków do uzyskania emerytury, gdyż do dnia 1 stycznia 1999 r. wprawdzie udokumentował co najmniej 15 letni staż pracy w szczególnych warunkach (17 lat, 1 miesiąc i 8 dni), jednak na wymagane 25 lat okresu składkowego i nieskładkowego pracy udowodnił staż wynoszący jedynie 24 lata, 5 miesięcy i 4 dni. Wskazał, że do ogólnego stażu wnioskodawcy nie uwzględnił okresu nauki w (...) KWK (...) od 1 września 1970 r. do 31 maja 1973 r. bowiem uczniowie, którzy odbywali praktyki na zasadzie umów zawartych między szkołą a zakładem pracy nie mieli uprawnień pracowniczych. Okresy tak odbywanych praktyk nie są okresami składkowymi ani też składkowymi. Dostarczone przez wnioskodawcę zaświadczenie zostało wydane przez szkołę a nie przez zakład pracy, który mógł z młodocianym pracownikiem zawrzeć umowę o przyuczenie zawodowe, naukę zawodu, przyuczenie do określonej pracy, odbycie stażu wstępnego. Jedynie umowa zawarta przez zakład pracy z młodocianym pracownikiem rodziła skutki ubezpieczenia społecznego.

Wnioskodawca P. F. (1) uznał powyższe decyzje za krzywdzące, w dniu 3 września 2014 r. złożył odwołania. Skarżący wskazał, że zasadnym jest zaliczenie mu do ogólnego stażu pracy okresu nauki zawodu w (...) KWK (...) od 1 września 1970 r. do 31 maja 1973 r. Podniósł, że z chwilą podjęcia nauki zawodu w tym zakładzie stał się pracownikiem młodocianym w kopalni (...) w Ś. a za wykonaną pracę wypłacano mu wynagrodzenie, a po ukończeniu szkoły zobligowany był do pracy w tej kopalni przez okres co najmniej 1 roku. Nadto wniósł o zaliczenie mu do ogólnego stażu pracy okresów internowania w stanie wojennym w trakcie zatrudnienia w (...) w K., nieprzekraczających 3 miesięcy.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie.

Na rozprawie w dniu 21 maja 2015 r. wnioskodawca popierając odwołania sprecyzował, że wnosi o zaliczenie mu do ogólnego stażu pracy okres nauki w III klasie w (...) Szkole (...) ((...) KWK (...)) od 1 września 1972 r. do 31 maja 1973 r. jako okresu pracy pod ziemią, a także okresu od 31 grudnia 1983 r. tj. dnia rozwiązania stosunku pracy przez wnioskodawcę z (...) K., do 15 marca 1984 r. tj. dnia zatrudnienia w KPB, ponieważ przyczyną rozwiązania przez niego stosunku pracy z (...) K. było niewypłacenie mu tzw. trzynastki, a następnie KPB utrudniło mu poprzez przekazanie negatywnej opinii o nim zatrudnienie w innych zakładach pracy wskutek czego w KPB został zatrudniony po upływie 3 miesięcy od ostatniego zatrudnienia

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 4 lutego 2016 r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołania wnioskodawcy.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało poprzedzone następującymi ustaleniami faktycznymi.

P. F. (1) urodził się w dniu (...), zatem 16 lat ukończył w dniu 15 sierpnia 1970 r., natomiast 18 lat w dniu 15 sierpnia 1972 r.

W dniu 26 listopada 2013 r. odwołujący złożył wniosek o ustalenie kapitału początkowego.

Decyzją z dnia 17 lutego 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ustalił kapitał początkowy P. F. (1) na dzień 1 stycznia 1999 r. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz wskaźnika wysokości tej podstawy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od dnia 1 stycznia 1974 r. do dnia 31 grudnia 1983 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 86,79 %, co zostało pomnożone przez kwotę bazową w wysokości 1.220,89 zł, w związku z czym podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła 1059,61 zł. Przyjęto łącznie 23 lata, 2 miesiące i 22 dni, tj. 278 miesięcy okresów składkowych oraz 2 miesiące i 12 dni, tj. 2 miesiące okresów nieskładkowych. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 72,00 %. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osoby w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy. W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniosła 111.060,51 zł.

W dniu 21 lutego 2014 r. odwołujący ponownie złożył wniosek o ustalenie kapitału początkowego.

Decyzją z dnia 4 sierpnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ponownie ustalił kapitał początkowy P. F. (1) na dzień 1 stycznia 1999 r. Wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniosła 161.993,81 zł.

Decyzją z dnia 20 sierpnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ponownie ustalił kapitał początkowy P. F. (1) na dzień 1 stycznia 1999 r. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz wskaźnika wysokości tej podstawy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od dnia 1 stycznia 1974 r. do dnia 31 grudnia 1983 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 105,42 %, co zostało pomnożone przez kwotę bazową w wysokości 1.220,89 zł, w związku z czym podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła 1287,06 zł. Przyjęto łącznie 23 lata, 8 miesięcy i 6 dni, tj. 284 miesiące okresów składkowych oraz 8 miesięcy i 28 dni, tj. 8 miesięcy okresów nieskładkowych. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 73,18 %. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osoby w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy. W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniosła 125.351,93 zł. Organ rentowy do ustalenia wartości kapitału początkowego nie uwzględnił okresu nauki zawodu w (...) KWK (...) od 1 września 1970 r. do 31 maja 1973 r. bowiem uczniowie, którzy odbywali praktyki na zasadzie umów zawartych między szkołą a zakładem pracy nie mieli uprawnień pracowniczych. Okresy tak odbywanych praktyk nie są okresami składkowymi ani też składkowymi. Dostarczone przez wnioskodawcę zaświadczenie zostało wydane przez szkołę a nie przez zakład pracy, który mógł z młodocianym pracownikiem zawrzeć umowę o przyuczenie zawodowe, naukę zawodu, przyuczenie do określonej pracy, odbycie stażu wstępnego. Jedynie umowa zawarta przez zakład pracy z młodocianym pracownikiem rodziła skutki ubezpieczenia społecznego.

Zaskarżoną decyzją z dnia 21 sierpnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ponownie ustalił kapitał początkowy P. F. (1) na dzień 1 stycznia 1999 r. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz wskaźnika wysokości tej podstawy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od dnia 1 stycznia 1973 r. do dnia 31 grudnia 1986 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 105,42 %, co zostało pomnożone przez kwotę bazową w wysokości 1.220,89 zł, w związku z czym podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła 1287,06 zł. Przyjęto łącznie 23 lata, 8 miesięcy i 6 dni, tj. 284 miesiące okresów składkowych oraz 8 miesięcy i 28 dni, tj. 8 miesięcy okresów nieskładkowych. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 74,72 %. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osoby w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy. W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniosła 129.793,18 zł. Organ rentowy do ustalenia wartości kapitału początkowego nie uwzględnił okresu nauki zawodu w (...) KWK (...) od 1 września 1970 r. do 31 maja 1973 r. bowiem uczniowie, którzy odbywali praktyki na zasadzie umów zawartych między szkołą a zakładem pracy nie mieli uprawnień pracowniczych. Okresy tak odbywanych praktyk nie są okresami składkowymi, ani też składkowymi. Dostarczone przez wnioskodawcę zaświadczenie zostało wydane przez szkołę a nie przez zakład pracy, który mógł z młodocianym pracownikiem zawrzeć umowę o przyuczenie zawodowe, naukę zawodu, przyuczenie do określonej pracy, odbycie stażu wstępnego. Jedynie umowa zawarta przez zakład pracy z młodocianym pracownikiem rodziła skutki ubezpieczenia społecznego.

W dniu 21 lipca 2014 r. wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę. Odwołujący jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, we wniosku o przyznanie emerytury wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zaskarżoną decyzją z dnia 26 sierpnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił P. F. (1) prawa do emerytury w związku z nieudokumentowaniem co najmniej 25-letniego stażu pracy.

Wnioskodawca w okresie od 1 września 1970 r. do 31 maja 1973 r. odbywał naukę w (...) Szkole (...) w C. w zawodzie górnik technicznej eksploatacji złóż. W wystawionym wnioskodawcy przez (...) Szkołę (...) z dnia 3 stycznia 1992 r. wskazano, że wnioskodawca odbywał praktyczną naukę zawodu w kopalni.

W trakcie nauki obowiązywały przedmioty jak: polski, matematyka, fizyka, wychowanie obywatelskie oraz przedmioty zawodowe jak budowa maszyn, elektronika czy rysunek techniczny.

W trakcie nauki w III klasie szkoły były zorganizowane praktyki zawodowe na terenie zakładu wskazanej kopalni – (...) w Ś.. Praktyki odbywały się 3 razy w tygodniu (od środy do piątku lub od czwartku do soboty) i trwały ok. 6 godzin. Pozostałe pierwsze 2 lub 3 dni w tygodniu obejmowały naukę w szkole tj. ok. 7 godzin lekcyjnych.

(...) Szkoła (...) w C. podlegała w spornym okresie tj. w latach 1970-1973 pod Ministerstwo Górnictwa i Energetyki – Zarząd (...) w K. ul. (...).

Wnioskodawca nie przedstawił umowy o naukę zawodu z zakładem pracy, ani też umowy pomiędzy szkołą a zakładem pracy.

Wnioskodawca był zatrudniony w Kopalni (...) w K. w okresie od dnia 7 lipca 1973 r. do 30 sierpnia 1974 r. jako młodszy górnik pod ziemią w pełnym wymiarze czasu pracy.

W okresie od 19 kwietnia 1977 r. do 31 grudnia 1983 r. P. F. (1) był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o. (...) w K.) na stanowisku kierowcy autobusowego. Powyższy okres został zaliczony przez organ rentowy do ogólnego stażu pracy oraz zatrudnienia w warunkach szczególnych wnioskodawcy.

Stosunek pracy ustał w wyniku rozwiązania z pracodawcą umowy o pracę przez wnioskodawcę. Przyczyną rozwiązania umowy było nadmierne obciążenie pracą i zamiar zatrudnienia się w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w K.. Po rozwiązaniu umowy o pracę wnioskodawca nie zarejestrował się w urzędzie pracy w charakterze bezrobotnego.

Pomiędzy wnioskodawcą a kierownictwem pracodawcy istniał spór dotyczący tego, że wnioskodawca oddał do warsztatu niesprawny w jego ocenie autobus przypisany do innego kierowcy co zostało zakwestionowane w toku przeprowadzonej przez warsztat kontroli technicznej. Z inicjatywy wnioskodawcy o sprawie powiadomione zostały media (telewizja). W wyniku konfliktu wnioskodawca miał gorsze warunki zatrudnienia niż pozostali pracownicy - dawano mu do dyspozycji gorszy autobus albo do obsługi gorsze trasy.

Od 15 marca 1984 r. do 31 grudnia 1993 r. wnioskodawca podjął pracę w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w K. jako operator betonomieszarki. Wnioskodawcę zatrudniono na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Powyższy okres został zaliczony przez organ rentowy do ogólnego stażu pracy oraz zatrudnienia w warunkach szczególnych wnioskodawcy.

Przed zatrudnieniem w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w K. został polecony jako dobry pracownik przez zatrudnionego w tym przedsiębiorstwie swojego kolegę B. J.. Wnioskodawca został zatrudniony mimo posiadania przez kierownictwo (...) Przedsiębiorstwa Budowlanego w K. wiedzy na temat negatywnej opinii wnioskodawcy w poprzednim zakładzie pracy (uważano, że wnioskodawca nadużywa alkoholu). W toku zatrudnienia w tym zakładzie wnioskodawca okazał się dobrym pracownikiem.

Wnioskodawca zatrudnienia tego nie podjął wcześniej z uwagi na okres zimowy, nie był zarejestrowany w urzędzie zatrudnienia.

Wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał 17 lat, 1 miesiąc i 8 dni w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Organ rentowy uznał, że na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca udokumentował 24 lata, 5 miesięcy i 4 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Okręgowy, uznał odwołanie za bezzasadne.

Sąd wskazał, iż zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U z 2015 r., poz. 748) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 r. osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zaś ust. 2 w/w przepisu stanowi, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Z przepisu art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynika, że ubezpieczonym będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1.

Zasady przechodzenia na wcześniejsze emerytury oraz wykazy stanowisk do tego uprawniających określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 z późn. zm).

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jak wynika z cytowanych przepisów datą istotną, dla oceny uprawnień wnioskodawcy, jest w przypadku art. 184 data 1 stycznia 1999 r. Skarżący musiałaby zatem spełnić wskazane w przepisie art. 184, wymogi w dniu 1 stycznia 1999 r., aby uzyskać emeryturę na jego podstawie po osiągnięciu wieku emerytalnego.

Zgodnie z art. 27 w/w, ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki: osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 65 lat (dla mężczyzn) oraz mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat (dla mężczyzn).

Sąd wskazał, iż przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była kwestia wykazania przez wnioskodawcę okresu ogólnego stażu pracy w wysokości 25 lat, gdyż inne wymogi ubezpieczony spełniał.

P. F. (1) wskazał, że ZUS błędnie, nie zaliczył mu do ogólnego stażu pracy, okresu nauki zawodu w (...) KWK (...) od 1 września 1970 r. do 31 maja 1973 r. Podniósł, że z chwilą podjęcia nauki zawodu, w tym zakładzie, stał się pracownikiem młodocianym w kopalni (...) w Ś., a za wykonaną pracę wypłacano mu wynagrodzenie. Po ukończeniu szkoły zobligowany był do pracy w tej kopalni przez okres co najmniej 1 roku. Na okoliczność nauki w szkole i praktyk zawodowych w kopalni przedłożył zaświadczenie ze szkoły. Nadto wniósł o zaliczenie mu do ogólnego stażu pracy okresów internowania w stanie wojennym, w trakcie zatrudnienia w (...) w K., nieprzekraczających 3 miesięcy.

Na rozprawie w dniu 21 maja 2015 r. wnioskodawca popierając odwołania sprecyzował, że wnosi o zaliczenie mu do ogólnego stażu pracy okresu nauki w III klasie w (...) Szkole (...) ((...) KWK (...)) od 1 września 1972 r. do 31 maja

1973 r. jako okresu pracy pod ziemią, a także okresu od 31 grudnia 1983 r. tj. dnia rozwiązania stosunku pracy przez wnioskodawcę z (...) K. do 15 marca 1984 r. tj. dnia zatrudnienia w KPB, ponieważ przyczyną rozwiązania przez niego stosunku pracy z (...) K. było niewypłacenie mu tzw. trzynastki, a następnie KPB utrudniło mu, poprzez przekazanie negatywnej opinii o nim, zatrudnienie w innych zakładach pracy, wskutek czego w KPB został zatrudniony po upływie 3 miesięcy od ostatniego zatrudnienia.

Sąd I instancji wskazał, iż przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że wnioskodawca w okresie od 1 września 1970 r. do 31 maja 1973 r. odbywał naukę, w (...) Szkole (...) w C., w zawodzie górnik technicznej eksploatacji złóż. W trakcie nauki obowiązywały przedmioty jak: polski, matematyka, fizyka, wychowanie obywatelskie oraz przedmioty zawodowe jak budowa maszyn, elektronika czy rysunek techniczny. W trakcie nauki w III klasie szkoły były zorganizowane praktyki zawodowe na terenie zakładu wskazanej kopalni – (...) w Ś.. Praktyki odbywały się 3 razy w tygodniu (od środy do piątku lub od czwartku do soboty) i trwały ok. 6 godzin. Pozostałe pierwsze 2 lub 3 dni w tygodniu obejmowały naukę w szkole tj. ok. 7 godzin lekcyjnych. (...) Szkoła (...) w C., podlegała w latach 1970-1973 pod Ministerstwo Górnictwa i Energetyki – Zarząd (...) w K.. Wnioskodawca nie przedstawił umowy o naukę zawodu, nie wykazał także zgodnie z treścią art.6 kc , iż w spornym okresie wypłacano mu wynagrodzenie.

W tych okolicznościach, w ocenie Sądu Okręgowego, brak było podstaw do zaliczenia wnioskodawcy powyższego okresu, do stażu pracy, na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy emerytalnej.

Za bezzasadny, Sąd I instancji, uznał wniosek ubezpieczonego o zaliczenie mu do ogólnego stażu pracy, okresów internowania w stanie wojennym, w trakcie zatrudnienia w (...) w K.. Przeprowadzone postępowanie wykazało bowiem, że w okresie od 19 kwietnia 1977 r. do 31 grudnia 1983 r. wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o. ((...) w K.) na stanowisku kierowcy autobusowego i powyższy okres został zaliczony mu, przez organ rentowy, do ogólnego stażu pracy oraz zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Sąd wskazał, że nie zasługuje na uwzględnienie wniosek wnioskodawcy o zaliczenie do ogólnego stażu pracy okresu od 31 grudnia 1983 r. tj. dnia rozwiązania stosunku pracy przez wnioskodawcę z (...) K. do 15 marca 1984 r. tj. dnia zatrudnienia w KPB ponieważ przyczyną rozwiązania przez niego stosunku pracy z (...) K. było niewypłacenie mu tzw. trzynastki, a następnie KPB utrudniło mu poprzez przekazanie negatywnej opinii o nim zatrudnienie w innych zakładach pracy, wskutek czego w KPB został zatrudniony po upływie 3 miesięcy od ostatniego zatrudnienia. Zgodnie bowiem z treścią art. 6 ust. 2 pkt 6) okresem składkowym, bez opłaconej składki, jest także przypadający przed dniem 15 listopada 1991 r. okres czasowego pozostawiania bez pracy na obszarze Państwa Polskiego z powodu niemożności jej otrzymania lub niemożności podjęcia szkolenia zawodowego, w tym okresy pobierania zasiłków z funduszu aktywizacji zawodowej, zasiłków dla bezrobotnych oraz zasiłków szkoleniowych wypłaconych z Funduszu Pracy.

Przeprowadzone postępowanie wykazało, że przed zatrudnieniem w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w K. został polecony jako dobry pracownik przez zatrudnionego w tym przedsiębiorstwie swojego kolegę B. J.. Wnioskodawca został zatrudniony mimo posiadania przez kierownictwo (...) Przedsiębiorstwa Budowlanego w K. wiedzy na temat negatywnej opinii wnioskodawcy w poprzednim zakładzie pracy (uważano, że wnioskodawca nadużywa alkoholu). W toku zatrudnienia w tym zakładzie wnioskodawca okazał się dobrym pracownikiem. Wnioskodawca zatrudnienia tego nie podjął wcześniej, jak sam przyznał, z uwagi na okres zimowy, nie był zarejestrowany w urzędzie zatrudnienia. W tej sytuacji okres ten tj. od 31 grudnia 1983 r. tj. dnia rozwiązania stosunku pracy przez wnioskodawcę z (...) K. do 15 marca 1984 r. tj. dnia zatrudnienia w KPB , czego domagał się skarżący nie podlega zaliczeniu do stażu pracy.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., odwołanie wnioskodawcy oddalił.

Apelację od powyższego wyroku wniósł ubezpieczony podnosząc, iż Sąd I instancji błędnie nie zaliczył mu do stażu pracy , okresu pobierania nauki od 1.09.1970 r. do 31.05.1973 r. w (...) Szkole (...), gdyż szkoła ta była własnością kopalni, praktyki odbywał pracując pod ziemią i otrzymywał od kopalni wynagrodzenie w kwocie 750 zł miesięcznie. W uzupełnieniu apelacji skarżący złożył zaświadczenie podpisane przez L. A. właścicielkę Gospodarstwa (...) w B. oraz

oświadczenie wnioskodawcy, w których stwierdza on, że w okresie od 1.01.1984 r. do 15.03.1984 r. oraz od 1.01.1994 r. do 10.03.1994 r. pracował w gospodarstwie sadowniczym B. L., wnosząc o zaliczenie powyższych okresów do stażu pracy.

Organ rentowy po zapoznaniu się z powyższymi dokumentami i przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, podniósł, iż zgodnie z potwierdzeniem Wydziału (...) i Składek (...) Oddział w P. oraz w K. P. F. (2) nie został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych pod (...) Gospodarstwo (...), a także pod (...) 32-360 Gospodarstwo Rolne (...), a także iż z informacji ZUS Inspektorat w K. wynika, iż Gospodarstwo Rolne (...), zatrudniało pracowników począwszy od dnia 26.10.1995 r. W konkluzji organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i jako taka podlegała oddaleniu. Sąd Okręgowy rozpoznał sprawę prawidłowo i starannie, przeprowadzając właściwie postępowanie dowodowe, zaś ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego nie budzi wątpliwości w świetle zasady wynikającej z art. 233 k.p.c. Sąd pierwszej instancji wyczerpująco wyjaśnił w uzasadnieniu kwestie sporne dotyczące przedmiotu zaskarżenia i powołał trafnie obowiązujące w tej mierze przepisy, które prawidłowo zastosował i zinterpretował, nie naruszając zaskarżonym rozstrzygnięciem przepisów procesowych, ani przepisów prawa materialnego.

Zgodnie z treścią art.6 ust.2 ustawy emerytalnej za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. następujące okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne:

pkt.1) zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia: a) na obszarze Państwa Polskiego - w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy albo rentę chorobową oraz pkt.3) zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975 r.

Podkreślenia wymaga, że przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zawierające katalog okresów składkowych i nieskładkowych, uwzględnianych przy ustalaniu stażu pracy warunkującego prawo do emerytury lub renty oraz ich wysokość, nie przewidują możliwości uwzględniania okresu edukacji na poziomie uzyskiwania podstawowych kwalifikacji zawodowych, a więc okresu nauki w szkole zawodowej, technikum czy liceum, nawet jeśli program nauki przewidywał także naukę zawodu, np. w warsztatach szkolnych.

Natomiast zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy uwzględnieniu podlegają przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975 r., albowiem w tym czasie osoby te były objęte obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Tak więc jeżeli młodociany odbywał praktyczną naukę zawodu w zakładzie pracy, na podstawie umowy zawartej między nim a zakładem pracy, okres praktycznej nauki zawodu podlega uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do emerytury lub renty oraz przy ustalaniu wysokości tych świadczeń. W takim bowiem przypadku młodociany podlegał ubezpieczeniu społecznemu, a w związku z tym była za niego opłacana składka na ubezpieczenie społeczne (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 18 marca 2009 r. sygn. III AUa 1213/08, opubl. OSA 2011/5/57-63, LEX nr 530999).

W okresie pobierania nauki przez wnioskodawcę połączonej z praktyką zawodową obowiązywała ustawa z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. z 1933 r, nr 51, poz. 396, ze zm.). Wedle przepisu art. 2 ust. 1 tej ustawy obowiązkowi ubezpieczenia podlegały (z zastrzeżeniem wyjątków) wszystkie osoby bez różnicy płci i wieku, pozostające w stosunku pracy najemnej lub w stosunku służbowym.

Obowiązujący do 1974 r. (to jest do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy) system prawny przewidywał odrębność prawną uczniów szkół zawodowych wszystkich typów i szczebli, także w czasie odbywania praktycznej nauki zawodu w zakładach pracy (na podstawie umów zawartych przez szkoły z zakładami

pracy) oraz młodocianych pracowników zatrudnionych przez zakład pracy w celu przyuczenia do zawodu na podstawie indywidualnej umowy o pracę zawartej pomiędzy młodocianymi pracownikami a zakładem pracy, określającej wzajemne prawa i obowiązki stron. Przepisy ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczenia do określonej pracy i warunkach zatrudnienia młodocianych w zakładach pracy oraz wstępnym stażu pracy, obowiązującej do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy, wymagały formy pisemnej dla zawarcia wymienionej w jej tytule umowy pomiędzy zakładem pracy, a młodocianym pracownikiem. W świetle przedstawionych regulacji oczywistym jest, iż dla wykazania, że dany okres stanowi okres składkowy, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS bezwzględnie wymagany jest przedstawienie dokumentów potwierdzających fakt zatrudnienia przez zakład pracy w celu przyuczenia do zawodu na podstawie indywidualnej umowy o pracę i wymogu tego nie może zastąpić powoływanie się wyłącznie na okoliczność nauki w zasadniczej szkole zawodowej (podobnie Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 28 marca 2013 r. sygn. III AUa 1362/12, opubl. LEX nr 1311958 czy też Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 18 lipca 2014 r. III AUa 2199/13 LEX nr 1506206).

Bezspornie poza świadectwem potwierdzającym ukończenie wskazanej wyżej szkoły wnioskodawca nie przedłożył jakiegokolwiek dokumentu potwierdzającego, iż w spornym okresie posiadał status pracownika młodocianego, o którym mowa w przepisie art. 6 ust. 2 pkt 3. Nadto co zasadnie podniósł Sąd Okręgowy, zgodnie z orzecnictwem Sadu Najwyższego (patrz między innymi wyrok z dnia 11 lutego 1999 r. w sprawie II UKN 462/98 OSNP-wkł. (...)/.) status prawny ucznia, który odbywał zajęcia praktyczne, w ramach umowy o naukę, w przyzakładowej szkole górniczej, nie pozwala na uznanie okresu tej nauki za składkowy okres zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975 r.

W sposób uprawniony Sąd I instancji uznał również, iż brak jest podstaw do zaliczenia ubezpieconemu, do ogólnego stażu pracy, okresów internowania w stanie wojennym w trakcie zatrudnienia w (...) w K., w wymiarze nieprzekraczających 3 miesięcy. Przeprowadzone postępowanie wykazało, bowiem że w okresie od 19 kwietnia 1977 r. do 31 grudnia 1983 r. P. F. (1) był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o. (...) w K.) na stanowisku kierowcy autobusowego i okres tego zatrudnienia, został w całości, zaliczony przez organ rentowy do ogólnego stażu pracy oraz zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Złożone na etapie postępowania apelacyjnego, nowe dokumenty w postaci zaświadczenia oraz oświadczenia, w których skarżący wskazuje, iż w okresie od 1.01.1984 r. do 15.03.1984 r. oraz od 1.01.1994 r. do 10.03.1994 r. pracował w Gospodarstwie Rolnym (...), wnosząc o zaliczenie powyższych okresów do stażu pracy, nie mogły prowadzić do uwzględnienia powyższego wniosku. Jak wynika bowiem z przeprowadzonego przez organ rentowy, postępowania wyjaśniającego, w powyższych okresach, P. F. (1) nie był zgłoszony przez L. B. do ubezpieczeń społecznych, a gospodarstwo to zatrudniało pracowników dopiero od 26.10.1995 r.

W konkluzji powyższego, uznać należy, iż Sąd Okręgowy w sposób uprawniony wywiódł, iż ubezpieczony na datę 1.01.1999 r., nie legitymuje się 25 letnim okresem składkowym i nieskładkowym, a co za tym idzie, iż nie spełnia przesłanek do przyznania mu dochodzonego świadczenia.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację jako bezzasadną . –